

Sebastià

Drama sacra, en un sol acte, en lo qual és recreat lo cruel martiri
que el gloriós Sant Sebastià sofrí de mans del tirà Maximià,
i que és glossat a la Vila de Monistrol de Montserrat
tots los anys, en senyal de devoció a son Patró.
Ne recull ací fidelment los rims, eixits tots
dels dolços llavis de nostres padrins,
Don Zoile de Gibert, prevere,
per a sa millor preservació.
Amén.

CEGUET *(amb veu pausada i solemne)*

Oh, fills d'aquesta Vila, Monistrol nomenada,
ací sou venguts tots, en devota trobada,
per oir aquests mots, i amb fe fer-ne memòria,
puix, de Sant Sebastià, gentils conten la història.
Sols per mercè d'un Sant, amb tant poder a la Glòria,
ja abatuda, la Vila pogué obtenir victòria!
Perquè, ¿qui, aquells dies, plens d'aire verinós,
hagués pogut preveure triomf tan exitós?
Quan tot era perdut, exhausta l'esperança,
florí en nostres padrins una dolça confiança,
així com quan albira la platja suplicada
desalenat lo naufrago, enmig l'aigua exaltada.

Oh, que en fou de sublim d'eix oreig la besada
allí on, com brasa ardent, la glànola infectada,
sols uns instants abans, turment dava a la gent!
Vot lo Sant mereixia, per eix miracle ingent!
D'eix fet tan prodigiós ja molts segles ne fa,
mes tot lo poble encara dit Sant vol honorar,
per açò n'és sa Festa la més gran celebrada,
i així son poble ho vol, i més a cada anyada.
Remembrem ara, doncs, per quins fets se guanyà
tan honrós lloc al Cel lo noble Sebastià.
I que Déu nos ajud a no oblidar ni mica
l'exemple bo d'eixa ànima, d'amor a Déu tan rica!

Escena Primera

A la Ciutat de Roma, a mitjans del segle III dC., en un dels portals de la vella muralla aureliana. Una colla de soldats romans celebren un ritus en honor de Mart, lo déu pagà de la guerra. Lo bon Sebastià, que se trobava allí present, no podent suportar de presenciar eixa cerimònia de lloança al Dimoni, ple son cor d'amor a Cristo, s'aparta dels altres. Lo gest digníssim del jove soldat, enutja en gran manera sos companys de milícia.

CEGUET

Lo sol s'és post a Roma, gran ciutat imperial;
un esbart de soldats, veieu vora un portal.
Són los més forts i joves d'una galant centúria,
que pel bé de l'Imperi batalla amb tota fúria.
Mes contemplau atents com l'esperit maligne,
dessota draps molt fins, feia sa missió indigna
de distraure els romans, i allunyar-los de Déu,
perquè adorassen roques, totes a favor seu.

OCTAVI

Demà partim de Roma,
vers, del Laci, los boscos!
És sabut que són foscos...
però nostre glavi doma
tota bèstia salvatge!
No temem l'enemic,
duga llança o gran pic;
gran és nostre coratge!

TOTS

Sí, no tenim pas por!

OCTAVI

Vostre entusiasme és foc,
però no oblidem tampoc,
dels déus la intercessió!
Fóra molt arrogant
no invocar el patró nostre,
que en tants combats demostra,
son diví ajut constant.

TITUS

Tens raó en lo que dius,
si sols fem bulla i gresca
plegats ací a la fresca,
serem uns grans impius!

OCTAVI

Anem al seu temple
i oferim-li un porcell,
ruixat en vi novell,
del modo en què ho fem sempre!
Després ja gaudirem
d'aquest racó el repòs,
mentre fem un bon mos
del porc que rostirem!

TITUS

Dones, dones, veniu!

Surten d'una casa dues dones, l'una duu un drap, amb què s'eixuga les mans, i l'altra mena un infant agafat de la mà.

CORDELIA

Què passa ara, què voleu?
Grans hòmens vos creieu...
i semblau polls al niu!

Grans rialles dels hòmens, durant les quals Sebastià aprofita per apartar-se del grup silenciosament, per pregar a Cristo, i no al déu de la guerra.

OCTAVI

Honrar un déu volem, dona,
per això us ham cridat,
perquè ens cal aviat
un porc de mena bona.

CORDELIA

Essent per a un déu, doncs,
lo triarem llustrós,
li siga així agradós
i us done els millors dons.
I anau passant davant,
que nosaltres, les dones,
en paneres rodones
de l'argent més llampant,
durem los atuells
que cal pel sacrifici
al déu que us és propici.

CLÀUDIA *(dirigint-se a Sant Sebastià que s'és apartat del grup de soldats)*

I tu, no vas amb ells?

SEBASTIÀ

No és pas perquè no em plaga sa amical companyia,
mes ara, a fugir d'ells, ma Fe en Déu m'empenyia.

Prou que em plau parlar amb ells, de nit al campament,
i és ben cert que els estim, ho dic sincerament.
Mes, sense voler ofendre'ls, m'apart d'est ritual.

TITUS (*puix ha sentit lo comentari de Sebastià*)

Oh, pels eters déus de Roma, ja tornem a estar igual?
I per quina raó,
aquest déu que tant vols,
te permet que tan sols
a ell facis llaor?
Més d'un soldat creu
que aquest déu tan gelós,
a tu et fa ser orgullós,
i que ens mires amb menyspreu.

SOLDAT (*dirigint-se a la resta de companys*)

Tornau, tornau de pressa,
que ara Titus increpa,
fent-li veure la gepa,
lo superb Sebastià!

TOTS

Ah... ell havia d'esser!

SOLDAT

És una bona peça...
Si son orgull no cessa,
quelcom s'hi haurà de fer!

SEBASTIÀ

Oh, no us tinc pas menyspreu, que us tinc tot lo respecte,
mes, ai, dels vostres déus no puc pas ser-ne adepte!
Prou que voldria jo ma Fe fer-vos conèixer,
eixa que un jorn bellíssim a mi me féu renéixer,
i que sa Veritat fos tan vostra com meva,
que de sa llum sublim tot Roma fos hereva.

OCTAVI

I tu de qui ets adepte,
si m'ho vols explicar...?
No seràs cristià...
un d'eixa secta infecta!

SEBASTIÀ

Sí, companys meus, ho sóc.

TOTS (*bramant rabiosos, amb llengua verinosa*)
Oh, escàndol, quin fàstic,
res més digne de càstig!

OCTAVI

Repugnes més que un moc!
I goses dir-ho així,
oh... tan tranquil lament,
sense cap mirament!
¿Que no tems lo juí?

SEBASTIÀ

Sí que tem la tortura, mes tots sou mos companys,
¿per què us he d'amagar un amor de tants anys?

TITUS

Companys? Com t'atreveixes?
Nos dius que ets amic nostre,
amb un somriure al rostre,
quan fa anys que ens traeixes?
Enemic te declares
de Roma i dels seus déus,
dels emperadors seus,
de sos temples i ares,
i encara tens valor
de dir-nos amics teus?
Agenolla't als peus
de Mart guerrejador,
si no vols acabar
com Cras, ton bell amic.
Ara ho comprenc... i ric!
Com no vam veure-ho clar,
que en la vostra amistat
era ben amagat,
lo postulat cristià.

SEBASTIÀ (*amb veu angoixada*)
Què li hau fet?

TITUS

Doncs, lliurar-lo al foc just,
per donar-nos lo gust,
de complir lo decret.

SEBASTIÀ (*després d'un breu silenci, amb molta passió*)

Oh, Cras, estimadíssim... oh, dissortat de mi!
Si hagués mort jo en les flames que a tu et van consumir!
Jesús... jo vull servir-te, lligar a ton nom ma vida...

no em queda altre consol, sofrerta esta ferida!
Sí... res no sóc sens Ell, i l'exalçaré on siga!
Que mos llavis, lloant-lo, no senten mai fatiga,
que en mos ulls sempre llua, d'amar-lo, lo goig immens,
que, obrant sempre amb justícia, d'Ell senta amor intens,
que en lo temps que ara em resta, en los estels Lo veja...
en les belles muntanyes, en lo prat que verdeja...
Oh, Jesús, que el dolor d'aquest dia fatal
me duga per les sendes de la vida eternal.
No tem morir pel bé, puix allí dalt al Cel
sols hi ha pau i dolcesa, no s'hi troba mai fel,
ans la bondat hi regna, l'amor tot ho embolcalla...
un banquet s'hi celebra, lo pa el bon Pare hi talla!
Oh, indret deliciós, qui fos allí ran d'Ell,
notant sobre mes mans, l'escalf de Son palmell,
contemplant Sa bellesa, ací al món ultratjada
per vils hòmens que ignoren l'única Fe Sagrada.

CORDELIA

Què li passa? Guaitau!
Ni sols ha badat boca,
roman com una roca,
des que anunciat li hau
que occíreu aqueix cuc,
sí, lo traïdor cristià,
qui a tots nos enganyà,
xuclant de Roma el suc!
Quin bé fan a l'Imperi
estos justos martiris,
que val més que no miris,
però que amb tot lo criteri
netegen los carrers
d'aquesta infecció estranya,
que tant de terreny guanya,
en aquests anys darrers!

OCTAVI

Quanta raó tens, dona!
Per açò és menester,
portar aquest esparver,
abans no ploga, puix trona,
a mans de Maximia,
perquè en recte judici,
declare lo suplici,
que mereix tot cristià!

TITUS *(dirigint-se a Sebastià)*

I tu... no diràs res?

SEBASTIÀ

Si per Crist me dau mort,
en mi serà gran sort
lo crim que haureu comès!

OCTAVI

Au, va, agafem-lo ja,
puix ja li hem permès massa,
i de pressa el temps passa,
i vol plovisquejar!

TOTS

Sí, agafem-lo, vinga!

Los soldats s'allunyen enduent-se Sebastià al palau de Maximià, perquè aquest lo jutge. Les dones resten allà, en una inquietant quietud.

CLÀUDIA *(amb una odiosa inconsciència)*

Ai, si jo hagués callat...

se'ns hagués escapat!

(al cap d'un instant, com desconcertada)

Mes... per què així es resigna?

Cordèlia no li respon, no sap pas què dir-li, ací fineix la primera escena.

Escena Segona

En lo palau del tirà Maximià, amic de Dioclecià.

CEGUET

Moguts pel mal, en llur cor hostatjat,
eixos soldats, que abans li eren amics
l'han conduït a colps, com ca fermat,
enmig de crits, per tots ells insultat,
fins al palau d'un dels hòmens més rics,
lo nom del qual los cristians fort temen:
és Maximià, l'amic de Dioclecià.
Tots dos tirans lo vell ordre mantenen,
i amb gran rabior matar els cristians ordenen,
puix en llur pit sols odi i rancúnia hi ha.
Mes Sebastià no tem pas lo tirà,
ans ple de Déu avança amb convicció,
essent conscient dels mals que sofrirà,
sabent de cert que no defallirà,
puix amb Fe en Crist hom venç tota aflicció.

Reclinat en llur setial, Maximià rosega una poma, servit per dues criades que li perfumen los peus amb aigua olorosa. Tot d'una sent lo xivarri dels soldats que arriben al palau fent avançar Sebastià amb males maneres.

MAXIMIÀ

Però què és tota aquesta fressa,
qui gosa entrar així al palau,
armant tot aquest sarau?
(dirigint-se a les serventes)
Anau-ho a esbrinar, de pressa?

OCTAVI

Un traïdor, sols un traïdor!

TITUS

Li vam oferir amistat,
i d'est modo ens ho ha pagat!

TOTS

Un traïdor, res més que açò!

MAXIMIÀ *(molt enfurismat)*

Prou, silenci ara mateix!
Com gosau de presentar-vos
davant meu sense prostrar-vos?
Que no som jo qui us regeix?
No us han ensenyat conducta,

ai, colla d'arreplegats?
I vosaltres sou soldats?
La vostra presència insulta!
Formau immediatament
si no voleu morir tots,
així us ho dic amb pocs mots:
no hi pararé pas esment!
Tots s'inclinen endavant amb senyal de respecte al governador.

OCTAVI

Disculpau-nos, Maximia,
si bé és cert que us ham faltat,
prompte ens haureu perdonat
quan sabreu de Sebastià
la traïció a Roma comesa.
És per aquest fet tan greu
que us lo lliurem com a reu,
perquè el jutgeu amb saviesa.

MAXIMIÀ

I doncs, de què l'acusau?
Ha d'ésser molt gran lo tort
perquè hagueu perdut lo nord
dins los murs de mon palau!
Encara he de meditar
si us mereixeu ma disculpa,
o si pagareu la culpa
d'estrancar-me així el sopar!

OCTAVI

Molt nos dol de molestar-vos,
puix sabem que no és bona hora
i que ja és ben fosc a fora,
però molt calia informar-vos
que Sebastià ens ha enganyat,
i no se n'amaga pas,
ans per contra ha estat capaç
d'afirmar tot descarat
que és un altre cristià!

MAXIMIÀ

¿I com puc saber ara jo
si la vostra acusació
en contra de Sebastià,
no és un complot fruit d'enveges,
que moltes n'hi ha en aquest món,
i totes ocultes són,
perquè fàcil no les veges?

TITUS

Ell mateix vos ho dirà!
(dirigint-se a l'heroic màrtir)
És que no és cert Sebastià
que declares ser cristià?
Vinga, va, digues-ho ja!

SEBASTIÀ *(molt serè)*

No hi ha en mi amor més gran, que el que em duu a proclamar-me'n;
Jesús és mon Senyor i... tant m'és vostre dictamen!
Ací som en nom d'ell, i mon cor ne sent goig;
de sa Doctrina Santa ma memòria és estoig!

MAXIMIÀ

Però que t'has begut lo seny?
Com pot ser que hages parlat
en un to tan descarat,
plens tos llavis de desdeny?
Tu, Sebastià, el més fidel...
de qui mai haig tingut queixa,
ben romà des que vas néixer...
i ara te'm mostres rebel?
Qui t'ha girat lo cervell?
Tal vegada algun esclau?
Transigir amb ells no t'escau...
Digues, ¿qui ha estat lo mesell?

SEBASTIÀ

Una nit vora el foc, fent guàrdia al campament,
ell, mon bell amic Cras, de Cristo em féu esment.
D'ençà d'eixa conversa ja mai no he oblidat Déu,
ans ple de confiança he emprès lo camí seu.

MAXIMIÀ

Desvarieges, ja ho veig,
los cristians t'han embruixat,
i ara amb ells t'has conxorxat,
i als déus de Roma fas lleig.

OCTAVI

Ho veieu, governador?
No us mentíem pas abans!

MAXIMIÀ

I ara que ja és a mes mans,
què el voleu fer: gladiador?

TOTS

Que muira, no es mereix viure!

MAXIMIÀ

Que no us commou sa follia?

No planyeu sa malaltia?

¿Qui de vosaltres és lliure

de no ésser víctima un dia

d'un dels molts paranys que ordeixen,

los que eixa secta segueixen,

per nodrir sa confraria?

OCTAVI

Ell no se'n retracta pas,

vós mateix ho hau vist suara...

(dirigint-se a Sebastià)

Vejam, digues-nos si encara

a aquest Déu teu serviràs...

SEBASTIÀ

Ell ja m'espera al Cel, voltat de Claror Santa...

I, per poder abraçar-lo, tostemps ma ànima canta

la glòria de Jesús, lo Rei universal,

de Qui vull ser vassall a l'Urbs Celestial.

Jesucrist és ma Fe, Sa Paraula mon Llibre,

al cens de son Bell Regne lo meu nom vull inscriure.

MAXIMIÀ

Aquest fill de Roma demostra

fins quin punt és perillosa

esta secta misteriosa

arreu de l'Imperi nostre.

Per a ell no veig guariment...

TITUS

Feu-lo martiritzar, així!

MAXIMIÀ

És tan jove per morir...

Si mostràs penediment...

OCTAVI

Ne tenim moltes raons!

Dau-li turment a les brases!

Feu-lo jaure en llit d'espases!

Llençau-lo al riu, ben al fons!

MAXIMIÀ

Sigau, puix n'èreu companys,
com a valents delators,
los agents de sos dolors,
i triau-ne els viaranys!

TOTS

Doncs, als lleons, als lleons!

MAXIMIÀ (*contrariat*)

Oh... no puc permetre-ho pas...
destruirien sa faç,
ne farien rosegons...

OCTAVI

I doncs, a què el castigau?

MAXIMIÀ (*després d'un pregon silenci, molt pausadament*)

En un tronc, lligat dempeus,
l'hau d'assagetar, amics seus,
quan del dia el primer blau
apareixca a l'horitzó.
Que ningú el colpege gens,
ni tampoc li ascle les dents,
puix sofrirà ma braó!

SEBASTIÀ

Jesús, donau-me empenta per no esquivar esta mort,
vulgau, en morir jo, acollir-me al vostre hort.

MAXIMIÀ

Acompliu, soldats crudels,
la missió que us haig manat:
no tingau d'ell pietat,
satisfeu vostres anhels.

OCTAVI

Conduïm-lo a les afores,
i esperem que naixca el dia.

TITUS

No tingam pas covardia
de torturar-lo aleshores.

De males maneres, entre crits insultants, l'horda criminal s'endú Sebastià per sotmetre'l al martiri que Maximià li ha designat.

Escena III

Unes bones cristianes es planyen del martiri que Sant Sebastià ha sofert, i es meravellen dels miracles portentosos que s'han produït per allí on ell ha passat de camí al camp on l'han assagetat.

CEGUET

Contemplau, si vos plau, d'estes dones la pena,
i alhora el goig sublim, que llur ànim serena,
per haver presenciat los prodigis divins,
que, al pas de Sebastià, han omplert los camins.

AGNÈS (*amb les mans al pit, molt angoixada*)

Oh, companyes, quin dol! I quant pateix tot sol...

EULÀRIA (*gairebé plorant*)

Pobre Sebastià, pobre! Encara allí roman
amb les fletxes clavades, tot sol agonitzant!

FELICITAT

Tot sol, tot sol al tronc... Son pit cobert de sang...
ses cames tremolant... sos peus enmig del fang!

AGNÈS

Jo a sos peus volia plorar,
però els soldats m'ho han impedit!
Però abans he mullat mon dit
en l'envermellit fangar.

EULÀRIA

D'allí a empentes nos han tret
aquells soldats sense entranya!

AGNÈS

Són pitjors que la bossanya,
no se'ls pot fer altre retret!

FELICITAT

Mes no us hau assabentat
dels prodigis portentosos,
que han guarit molts dels leprosos
que hi ha en aquesta ciutat...

EULÀRIA

Sí, Agnès, és veritat
ço que ens diu Felicitat.
Pels camins on ha passat
sant Sebastià capturat,
molts dels malalts i empestats

han sentit llur cos guarit,
i son humor enfortit,
del dolor crudel lliurats.

AGNÈS

Oh, no em mentiu amigues? Saber això m'alleugera.
(son rostre enlluernat, albirant al Cel)
Oferim doncs al màrtir, un cant de Fe sincera.

TOTES TRES CRISTIANES

Oh, màrtir del Crist, sou foc i embranzida!
No hi ha amor més gran que donar la vida!

CEGUET

Gloriós Sant Sebastià, a vostres peus són nats
clavells rojos d'amor, de sang vostra impregnats.
Tot lo món ha alabat vostra bondat immensa,
i vostra santedat ara Déu recompensa.
Pregam perquè esta Vila no oblide el Vot que us féu,
ans sempre honor vos faça, Sant preferit de Déu!

Oremus: Proesta quoeumus, Omnipotens Deus, ut que Beati Sebastiani Martyris tui natalitia colimus: intercessione ejus in tui nominis amore roboremur. Per Christum Dominum Nostrum. Amen.

Lo Vot de Poble a Sant Sebastià

Quadros populars que recorden als naturals
de Monistrol de Montserrat
lo portentós miracle
amb què el gloriós màrtir
Sebastià
obsequià dita Vila,
lliurant-la d'un gravíssim
treball de pestilència.

Quadro I

CEGUET

No vos n'aneu encara,
devots monistolencs,
puix de temps molt antics,
una història us vull contar,
de com aquest bon poble,
i masos del rodal,
lliurat fou de la pesta

per Sant Sebastià !
Fixau-vos, doncs, tots los que vulgueu sebre
si en fou de gran la por dels nostres avis
quan aquell mal ne rondava la vila,
aire de mort, vencedor dels més savis.

Apareix aleshores una dona que s'esparvera en observar tant de públic al seu voltant.

MERCÈ

On va tota esta gentada?
Com us han deixat entrar?
Mes si apar una riuada....
Fugiu, deixau-me passar! (*intenta esquivar la gent*)
Ves a saber d'on veniu,
segur que d'on hi ha malura...
Si ho saben los del Consell,
a tots vos daran mà dura.
(*cria per avisar a d'altres veïns*)
Forasters, forasters!!

CEGUET (*amb gran parsimònia*)

Quant gran era el temor, arreu de Monistrol,
envers los forasters apropats a la Vila,
i és que la pestilència pel Principat corria
fóra en carros de noble o bé en peus de camperol!
Prompte la mort entrà dins
d'esta Vila emmurallada;
seguiu-me i sabreu tots
com de cruel fou sa arribada.

Quadro II

*En un carrer hi ha una velleta escombrant lo portal de sa casa, corrents, amb cara d'amoïnament,
s'hi apropa una fadrina que duu un càntir al braç.*

FADRINA

Quina desventura, Déu meu!
Escoltau quin mal averany!

VELLETA

I ara, pubilleta...
per què tot aquest plany?

FADRINA

Ai, Maria, si sabéssiu
què m'han dit a la Font Gran!

VELLETA

Parla, parla, filla meua,
no et faces de pregar tant!

FADRINA

Mentre omplia el càntir d'aigua
ha vingut algú plorant;
la pobra Serafina
té malalt son fill Joan!

VELLETA

Molts de mals hi ha Roseta,
i és ben cert que cap de bo,
sia mal d'ací o d'allà
res hi podem fer tu i jo!

FADRINA

Ai, prou conec que no sabeu
de quin mal allí m'han parlat,
és una pesta contagiosa
que les rates nos han portat!

VELLETA

La pesta has dit, fadrina,
mes ja n'estàs segura? (*alarmant-se*)

FADRINA

No voldria estar-ne tant,
ni saber que no té cura!

VELLETA (*posant-se la mà al pit*)

Ai, atansa'm, a la porta,
que tos mots m'han abatut!

FADRINA

Que no us trobau bé, Maria? (*espantada*)

VELLETA

No gens, vés a cercar ajut... (*les cames li fallen*)

FADRINA (*amb los braços sosté la velleta*)

Maria! Què us passa, digau...

VELLETA

Ai, fes venir el metge, Roseta... (*sense forces*)

FADRINA

Ara hi vaig, volant com una au;
estigau ací ben quieta...

La velleta mor als braços de la fadrina sens que aquesta haja tingut temps d'anar a cercar el senyor metge.

FADRINA

Déu meu... Maria, Maria!

Ai, Verge, que se m'ha mort! (*gairebé plorant*)

Maleït sia aquest dia

que ens ha dut tan mala sort!

Tantost la Roseta descobreix al coll de la difunta un gra purulent, puix la velleta ja era contagiada de pesta)

Ah... què li veig ara ací! (*s'esglaia tota*)

Però si és un bubó maligne!

Quina desventura, ai, de mi!

De la pesta això és un signe! (*s'alça i marxa cridant*)

La pesta, la pesta!

CEGUET

No només eren velles, les dones contagiades,

que n'hi havia de joves també d'altres vegades;

i abans que elles deixaven los hòmens esta vida

puix tant nobles com pobres morien de seguida.

Vejau, sinó, com li anà

a un home ben alt i ferm

que amb pocs dies s'empestà

i a la fi ho deixà tot erm.

Quadro III

En un dormitori hi ha un llit amb una cadira al costat. Una dona, entonant una melodia, va plegant la roba d'un cove, deixant-la sobre la cadira. Tot d'una entra en escena un home, fatigat, caminant sens esma.

RAMIR

Constança, ja sóc a casa...

CONSTANÇA

Ja ets tornat? Veus com t'ho haig dit,

quan algú no es troba bé

s'ha de quedar quiet al llit.

RAMIR

Al llit no puc pas quedar-m'hi...

puix a fer hi ha molt feina,

no només a llaurar els trossos,

que als Maians també hi cal l'eina (*cruixit, s'asseu al llit*).

CONSTANÇA

Doncs ja em diràs que n'has tret
d'anar-te'n malalt al tros,
si només d'alçar l'aixada
gairebé has caigut de tòs...

RAMIR

Ai, Constança, no te'n rigues,
que de veres no em conec,
ahir em van sortir unes nafres
que turment me dan quan sec.

CONSTANÇA

T'han sortit nafres, Ramir?

RAMIR

Dues, una a cada cuixa.
La més gran de nit m'amarga i...
poc lo mal de dia afluixa!

CONSTANÇA

Va de bo...? Ai, no m'espantes! *(ell se gita al llit, i ella li posa la mà al front)*
Mare de Déu, però si bulls! *(tantost ella li examina les cuixes, esfereint-se tota en veure-li el mal)*
Oh!!! Vaig corrents a cal metge,
que el que haig vist mal me fa als ulls!
No et mogues, vinc de seguida;
i en tornar, si el metge ve,
un cop t'haja visitat,
un pollastre et guisaré.

Na Constança surt del dormitori. L'escena es trasllada a una plaça de vendre on hi ha molt d'aldarull, i els aplecs de conversa són molts ací i allà. En una de les parades una dona així en parla a una altra:

DONA I

Que no saps quina una en passa...!

DONA II

Ai, no, jo no sé pas res.

DONA I

Si tothom ne parla, dona!

DONA II

Doncs, no dec estar al cas, ves...

VENEDOR

Què passa, digau-nos-ho?

DONA I

És la pesta contagiosa!
Lo consell reunit ha dit
que no n'hi ha persona exclosa!
Allí a ca l'Hospitaler
des d'ahir quatre ja hi purguen,
dos fadrins i dues velles,
que amb ungüents estranys los unten.

CONSTANÇA (*a part*)

Ai, què sent en esta plaça
que tremolar em fa les cames!
*Tantost per plaça passen tres dones, l'una vesteix de dol, plorant amb desesperança, les altres dues,
una a cada banda, la sostenen acompanyant-la en son dolor.*
Qui em pot dar més cruel resposta
que eixes tres ploroses dames!

DONA I

Guaitau, ara en ve una vídua...
és la dona d'en Mateu;
dos mesos fa que es casaren,
i ja no el té vora seu !

L'aldarull creix a la plaça i na Constança es va esblanqueint. Mentrestant la gent, bo i planyent la vídua, contempla com passen les tres dones que vénen del fossar, i per altra banda el porrer de la vila arriba a la plaça junt amb los guardes dels portals, i allí mateix així els parla:)

PORRER (*amb veu alta i enèrgica*)

Ja hau sentit tots què hau de fer,
ben clar ho ha manat lo batlle,
anau a tancar els portals,
i que no hi passe una guatlla !
Sentiu? Ni una guatlla haig dit!
Tan sols obrireu les portes
quan s'hagen de portar a fora
aquells persones mortes!

Los guardes se'n van a acomplir el que els ha estat manat, i un home de plaça s'adreça així al porrer.

HOME I

Anton, digau-nos... què fem?

PORRER

Ei, calma, calma, escolteu!
Si un malalt teniu a casa,
val més que no us hi apropheu (*el pànic s'escampa entre el poble*).

DONA III

Ma filla aquest matí ha dit
que no es trobava gens bé,
si és la pesta contagiosa
quin remei li donaré?

PORRER (*a part, fluix*)

Senyor, què dic!? (*dirigint-se a tots*) Per la pesta...
no hi ha remei conegut;
prou que els metges l'estudien...
però ells no tornen la salut.

VÍDUA (*plorant, aferrada als braços de les altres dues dones que l'acompanyen, una a cada banda*)
Sols lo Cel nos pot dar ajuda...
si el Cel no, qui ens la darà?!
Anam tots cap a l'església
a invocar Sant Sebastià!

PORRER (*solemníssim*)

Esperau, que us hi acompanyo,
que el cor me diu que us segueixca,
que dels vostres mots, mestressa,
ara un Vot de poble en neixca!!

El porrer agafa amb la mà el braç d'una de les tres dones, i a totes tres les acompanya vers l'església, i rere d'ells tot lo poble.

CEGUET

Guaitau si en fou d'encertada
de les àvies la pensada
que quan ja era tot perdut,
per sa Fe ens vingué salut!

QUADRO IV

*Lo poble, abatut i amb desànim, s'adreça devot al temple per iniciativa de la vídua d'en Mateu.
Davant les portes del temple es troben amb un colla d'hòmens que vénen de la reunió del Consell.*

CONSELLER

Cap a on anau tots plegats?

DONA III

Cap a l'església a pregar...

VENEDOR

Però si el Consell ha manat
que ningú es moga de casa!

CONSTANÇA

Si los metges, per la pesta,
remei no en saben trobar,
què més pot fer aquesta Vila,
que pregar a Sant Sebastià?

CONSELLER

El que jo sé, bona dona,
és que el mal se contagia,
i si anam plegats com ara,
ningú contarà aquest dia!

VÍDUA (*deixant les dues dones que l'acompanyen, i atansant-se a un dels hòmens*)
Voldreu, vós, acompanyar-m'hi?

VENEDOR

Lo cor no em deixa negar-m'hi...

VÍDUA

Doncs llavors anem-hi prompte
los que vulguen venir amb mi.

Lo poble entra a l'església. S'agenollen tots i així prega el porrer.

PORRER

Oh, gloriós Sant Sebastià...
contemplau nostra gran pena,
lo dolor d'aquesta vídua,
los planys que pel poble hi ha!
Intercediu per nosaltres
davant Déu, Nostro Senyor!

VÍDUA

Si per mi no hi ha consol,
almenys ne tinga aquell minyó...

Tot d'una, un infant, que agenollat prega amb una candela encesa als dits, amb veu melodiosa comença a cantar.

INFANT (*amb la tonada dels típics Goigs de Sant Sebastià*)

La vila de Monistrol
Vot vos vol fer obsequiosa,
i en sa oferta no reposa,
perquè eternament la vol...
(*s'hi afegeix la seva germana*)

INFANT

...de Vós espera consol,
amb beneficis iguals!

Guardau-nos Sant Sebastià
de la pesta i crudels mals,
de la pesta i crudels mals!

TOT LO POBLE

De la pesta contagiosa...
deslliurau al qui ho suplica...

(Sant Sebastià apareix en escena, tot i que ningú el veu, i amb les mans espargeix el bé de la salut)
i és que l'aire purifica
vostra intercessió gloriosa,
de l'arbre la flor vistosa,
alcançau-nos fruits cabals!

Un dels malalts allí presents s'alça cridant mentre tothom canta.

RAMIR

Un miracle... un miracle!
Lo cruel mal en mi cessà!

I alhora una altra dona empestada també es troba guarida.

DONA GUARIDA

Ai, jo també sóc guarida,
al meu cos bubes no hi ha!

TOT LO POBLE

Guardau-nos Sant Sebastià,
de la pesta i crudels mals,
de la pesta i crudels mals!

CEGUET *(amb gran alegria)*

I ací conclou esta història
del poble, el Vot, i la pesta.
Molts anys puguem celebrar
de Nostre Patró sa Festa!!

Conclou lo quadro amb un alegre ball rodó que, mentre tothom plora d'emoció, la fadrinalla punteja en senyal de joia enmig de la plaça.

